

Novi Gorici že izročila Markova mama Natalija, ki je tudi sicer z velikim zanimanjem spremljala sinovo delo na vseh področjih. V arhivu je dokumentacijo, ki obsega 32 arhivskih škatel, uredila in popisala *Ivanka Uršič*. Vsebinsko je predstavila v tem zborniku. Gradivo je razvrstila v več vsebinskih sklopov. Med osebnimi dokumenti je najstarejša podobica, ki jo je prejel leta 1955 ob prvem svetem obhajilu. Dragoceni so njegovi koledarji, beležke in dnevniški zapisi. Zanimivo je tudi nekaj, kar je v tem prispevku prvič poudarjeno, in sicer Markova ljubezen do gora. Potrjuje jo tudi ohranjeni planinski dnevnik z beležkami iz obdobja od leta 1982 do leta 2001. V zbirki njegovega gradiva so številne pohvale, zahvale, priznanja, ohranjeni so tudi rokopisi in tipkopisi njegovih strokovnih del in nalog, katalogi, članki in druga njegova dela, pa tudi bogata korespondenca, od pisemca noni leta 1955 do dopisovanj s pomembnimi posamezniki v službenem in zasebnem življenju. Marko je kot navdušen fotograf ustvaril številne zanimive posnetke. Še nedavno jih je hranila njegova mama in so zdaj del zapuščine v Pokrajinskem arhivu v Novi Gorici. Brez dvoma bi njegova zapuščina lahko potrdila tudi vse navedbe avtorjev prispevkov, pripravljenih in objavljenih ob njegovem jubileju.

Vlasta Tul

Slovenski arhivi se predstavijo (ur. dr. Bojan Himmelreich in Katja Zupanič). Ljubljana: Arhivsko društvo Slovenije, 2010, 65 strani

Lani je v Cankarjevem domu potekal 1. Kulturni bazar. Na njem so se predstavljale vse slovenske kulturne institucije, da bi ozaveščale o pomenu kulturno-umetniške vzgoje tako pri mladini kot pri učiteljih mentorjih. V okviru Arhivskega društva Slovenije smo se posamezni slovenski arhivi predstavili predvsem z reprezentativnim arhivskim gradivom, ki ga hranimo v arhivskih depojih. Že takrat je nastala zamisel o skupni informativni publikaciji, ki bi prikazala, kako se v slovenskih arhivih trudimo za širjenje zavesti o pomenu kulturne dediščine pri šolski mladini in ne nazadnje tudi zavesti o pomenu kulturne vzgoje pri učiteljih. Zato je Arhivsko društvo prevzelo pobudo ter prosilo za finančna sredstva. Januarja 2010 sva na seji IO ADS prevzela uredniško delo dr. Bojan Himmelreich in Katja Zupanič. Vsebinsko publikacije sva priredila uporabnikom – odraščajoči mladini oz. njenim mentorjem. Za objavo sva določila za vse arhive enaka merila: naslov arhiva, osnovne podatke arhiva, kratek historiat ter opis pedagoške dejavnosti posameznega arhiva s kontaktnimi oseba-

mi. Po upoštevanih kriterijih so publikacijo ustvarili ti avtorji:

- Gašper Šmid – za Arhiv Republike Slovenije
- Zdenka Bonin – za Pokrajinski arhiv Koper
- Mojca Horvat – za Pokrajinski arhiv Maribor
- Aleksandra Pavšič Milost – za Pokrajinski arhiv v Novi Gorici
- Bojan Himmelreich – za Zgodovinski arhiv Celje
- Elizaberta Eržen Podlipnik, Marija Kos, Barbara Pešak Mikec, Judita Šega, Tatjana Šenk – za Zgodovinski arhiv Ljubljana z enotami v Idriji, Škofji Loki, Novem mestu, Kranju
- Ivan Fras – za Zgodovinski arhiv na Ptuj
- Blaž Otrin – za Nadškofijski arhiv v Ljubljani
- Igor Filipič, Liljana Urlep – za Nadškofijski arhiv Maribor
- Marjan Vogrin – za Škofijski arhiv Koper

Mladini in njenim mentorjem so arhivi z vsebino pedagoške dejavnosti predstavljeni kot odprte ustanove, v katerih je vsakdo dobrodošel in niso rezervirane le za raziskovalce, torej kot ustanove, ki niso pokopališče za star papir, hranjen zaradi kdo ve kakš-

nih razlogov, temveč kot kraj, v katerem skrbimo za naš skupni spomin, v katerem je moč spoznati zanimive zgodbe o preteklosti, kot kraj, iz katerega odideš zadovoljen. Zanesljivo lahko trdimo, da 90 odstotkov arhivov osnovnošolski in srednješolski mladini zagotavlja kakovostno ponudbo dejavnosti in da imamo vsako leto večji obisk. Pri tem imamo arhivi prednost pred preostalimi kulturnimi ustanovami, ker za zdaj še ne pobiramo vstopnine. Številni so ob tem prijetno presenečeni. Sicer je res, da je veliko dejavnosti, ki jih opravljamo arhivi, zakonsko predpisanih, vendar z dodajanjem novih dejavnosti, katerih funkcija je širjenje vedenja o arhivu, te tudi plemenitimo.

Publikacija šteje 65 strani, obogatena je s tematsko različnim gradivom, ki najbolje predstavlja posamezne arhive. Lektorsko delo je opravila Mojca Horvat iz Pokrajinskega arhiva Maribor, prevod povzetka v angleški jezik dr. Bojan Himmelreich iz Zgodovinskega arhiva Celje, prevod povzetka v nemški jezik pa Mojca Horvat.

Izšla v nakladi 1000 izvodov, oblikovanje S. Kolibri s Ptuja, Tiskarna Grafis.

Publikacija je lična in tudi priročnega formata. Obogatena je z različnimi fotografijami, poseben čar pa ji dajejo posebej tiste, posnete v okviru delavnic oz. pri učnih urah v arhivu.

Publikacija je odlična za promocijo in popularizacijo arhivov in njihove dejavnosti v širšem krogu ljudi, kot vir uporabnih osnovnih informacij pa je dobrodošla tudi med arhivskimi delavci.

Katja Zupanič

Aleš Blatnik: Digitalna filmska revolucija: kako je internet za vselej spremenil filmsko produkcijo in distribucijo. Ljubljana : UmCO : Slovenska kinoteka, 2009, 205 strani

Čeprav se Aleš Blatnik, avtor knjige Digitalna filmska revolucija, arhivov neposredno dotika šele v predzadnjem poglavju z naslovom Nove priložnosti (podpoglavje Digitalni arhivi), mora poklicno »iznakaženi«
bralec priznati, da ga avtor po vsej knjigi suče kot mačka okrog vrele kaše. In tu nas avtor tudi najbolj preseneti, saj nenehno tarnajočim arhivskemu delavcem smelo vrže kost, da filmski arhivi niso namenjeni zgolj ohranjanju kulturne dediščine, ampak se v njih skrivajo izjemne priložnosti za dobre posle. Gigantski studii, ki so včasih služili samo na račun množic, ki so v trumah drle v kinodvorane, zdaj ustvarjajo kar tretjino svojih dohodkov ob pomoči arhivov. To revolucijo so nedvomno povzročili DVD-ji in razvoj hišnega kina, saj so producenti začeli ponovno izdajati stare filme in nadaljevanke, ki so bili sicer primerni le še za občasno predvajanje na

televiziji, na DVD-jih in z njimi poželi velike za-
služke. Poleg tega lahko danes filmski delavci izko-
ristijo digitalna orodja za preново obrabljjenih film-
skih kopij, ki jih je najedel zob časa. Za ljubitelje
filmov so filmske podobe podobne živim bitjem. In
prav tako kot živa bitja po posegu plastičnih kirurgov
so tudi filmske podobe po posegu mojstrov digitalne
kirurgije mlajše in lepše. Takšne izdelke producenti
prodajajo kupcem, hkrati pa jih znova prenesejo na
filmsko kopijo. Prepis na novo filmsko kopijo je
nujen varnostni poseg, saj je filmski trak še vedno
najobstojnejši arhivski medij in tudi filmski projektorji
se v stoletju niso dosti spremenili, čeprav je bilo od
leta 1956 vpeljanih več kot 75 različnih videofor-
matov. Vprašanje pa je, kaj se bo zgodilo v prihod-
nosti, če bodo digitalni projektorji popolnoma nad-
mestili filmske. Gotovo bo treba še skrbneje paziti na
posnetke in jih skrbno prenašati na nove formate.

Naslednje podpoglavje pa sega še korak dlje, saj
govori o digitalnih knjižnicah in kinu-na-zahtevo.
Gotovo bodo osamljenim potnikom v hotelih kmalu
ponujali obsežne digitalne filmske knjižnice za zaba-
vo, vendar je predstava, da si bo mogoče ogledati
vsak film, ki je bil kdaj posnet, verjetno malce pre-
tirana. Posnetega gradiva je enostavno preveč. Vse-
eno bodo velikanske digitalne knjižnice lahko ponu-
dile tudi javno zabavo v kinodvoranah, ki bodo imele
v prihodnosti dostop do filmov, kakršnega niso imele
nikoli doslej. To pomeni tudi priložnost za male

